

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

1-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 1 (5) - 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxonovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarqand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Xadjamuratova Matlyuba Xashimovna</i> YOSHLARNI IJTIMOIIY HIMOYA QILISHNING TARIXIY ILDIZLARI	11-15
<i>Abdimo‘minov Oybek Bektemirovich</i> MARKAZIY OSIYODA KO‘PTOMONLAMA MUNOSABATLAR: TARIXIY YONDASHUVLAR, SIYOSIY VA IQTISODIY INTEGRATSIYA	16-22
<i>Шадманов Турдибай Рузибаевич</i> ПРОБЛЕМЫ ПЛАНИРОВАНИЯ ПРИ СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЬЯ В УЗБЕКИСТАНЕ В ПЕРИОД 1940-1960 ГГ	23-27
<i>Мирзаева Наргиза Беркиновна, Рузиева Мухлиса Баходир кизи</i> ИНВАЛИДНОСТЬ И ЕЕ ИСТОРИЯ. СОЦИАЛЬНАЯ ЗАЩИТА ИНВАЛИДОВ В УЗБЕКИСТАНЕ	28-33
<i>Abdug‘aniyev Bekzod Abduvali o‘gli</i> SUG‘DIYLARDA DIN MASALASI: ZARDUSHTIYLIK VA MAZDAKIYLIK	34-40
<i>Umrzoqov Maqsud Shokirovich</i> V.L.VYATKINNING SAMARQANDNING TARIXIY YODGORLIKLARINI O‘RGANISHGA DOIR ISHLARI	41-46
<i>Ochildiyev Lochinbek</i> QASHQADARYO VOHASI TARIXIY-MADANIY YODGORLIKLARI, ZIYORATGOHLARI ULARNING TARIXIY-ETNOGRAFIK XUSUSIYATLARI	47-56
<i>Mamatqulov Bekzod, Bozorov Alisher</i> O‘ZBEKISTONDA SANOAT TARMOQLARINING RIVOJLANISHIDA JANUBIY VILOYATLARNING O‘RNI (1924-1991-YILLAR)	57-64

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Мамажонов Акрамжон</i> МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАР (УМУМЛАШГАН ДАРОМАДЛАР) ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ ВА УНИ ШАКЛЛАНИШИ	65-71
<i>Xolmuratov Xolilla</i> O‘ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISH VA ENERGO-SAMARADORLIKNI OSHIRISH ISTIQBOLLARI: IQTISODIY VA IJTIMOIIY TAHLIL	72-83
<i>Karimov Khojakbar</i> INNOVATION POTENTIAL AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN’S MANUFACTURING SECTOR: ENHANCING EFFICIENCY THROUGH AI-DRIVEN MANAGEMENT OF INNOVATIVE INFRASTRUCTURES	84-90
<i>Тўлаков Улуғбек Тошмаматович</i> СОЛИҚ МАЪМУРИЯТЧИЛИГИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА ИННОВАЦИОН ЁНДАШУВЛАР	91-105

<i>Xolmurotov Fozil</i> RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISH VA EKSPORTNI RIVOJLANTIRISH ORQALI MINTAQAVIY IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH: NAZARIYA VA AMALIY YONDASHUVLAR	106-118
<i>Komilov Bakhtiyorjon</i> OPPORTUNITIES AND CHALLENGES IN E-COMMERCE LOGISTICS IN CENTRAL ASIA	119-129
<i>Abdusattorov Sodiqjon</i> TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI TURLARI	130-134
<i>G'anibayev Ixomjon</i> AUDITORLIK DALILLARI ISHONCHLILIGINI TA'MINLASHDA INTERVYU USULINING AHAMIYATI	135-145
<i>Akhmedov Khasan</i> ISSUES OF IMPROVING THE SYSTEM OF COMPENSATION PAYMENTS UNDER COMPULSORY CIVIL LIABILITY INSURANCE	146-153
<i>Саттаров Абдусамат Умирқулович</i> МИНТАҚАВИЙ ИҚТИСОДИЁТДА БАҲОЛАШ МЕТОДИКАСИ ВА УНДА ЭКОНОМЕТРИК УСУЛЛАР	154-159
<i>Musamukhamedov Azimjon Jamoliddinovich</i> O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MIKROMOLIYA: BARQARORLIK VA FAROVONLIK SARI ADOLATLI YO'L	160-168
09.00.00 - FALSAFA FANLARI	
<i>Xaitov Elmurod Bekmurodovich</i> DUNYO AHOLISINING O'SISH DINAMIKASIGA TA'SIR ETUVCHI IJTIMOIIY KO'RSATKICHLAR VA AHOLI HAYOT SIFATI	169-174
<i>Shaydullayev Normuhammad</i> BIOEPISTEMOLOGIYA YOKI EPISTEMOLOGIYADA FANLARARO YONDASHUVLAR	175-179
<i>Sulaymonov Maxmudjon Shuxratbekovich</i> O'ZBEKISTONDA FUQAROLIK POZITSIYASI SHAKLLANISHIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI IJTIMOIIY OMILLARNING FALSAFIY TAHLILI	180-185
<i>Berdaliyeva Sevara</i> YUSUF XOS HOJIBNING AXLOQIY QARASHLARINI SHAKLLANISHINING TARIXIY-IJTIMOIIY OMILLARI	186-198
<i>Ergashev Urolbek Berkinovich</i> AHMAD TOSHKO'PRIZODA ILMLAR TASNIFINING AHAMIYATI	199-205
<i>Qaxorov Pulotjon Xursanmurodovich</i> INSON GO'ZALLIGI VA UNING AXLOQIY VAHOSI	206-211
<i>Абдуллаходжаев Гайрат</i> ГЛОБАЛИЗАЦИЯ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ЭСТЕТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ МОЛОДЕЖИ	212-215
<i>Ro'ziyev Maqsud O'rinovich</i> ABULHASAN BAHMANYOR SHAXSIYATI VA MA'NAVIY MEROSI	216-220

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>O'zbekov Umidjon Narzullo o'g'li, Boboqulova Nilufar Xayrullo qizi</i> BOSHLANG'ICH TA'LIM INGLIZ TILI DARSLARIDA OG'ZAKI NUTQNI SHAKLLANTIRISH	221-225
<i>Kamalova Madina</i> CHINGIZ AYTMATOV ASARLARIDA BOLA RUHIYATI	226-230
<i>Karimov Rivojiddin Gulamjonovich</i> DISCOURSE AND ITS LINGUOCULTURAL INTERPRETATION	231-240
<i>Baxtiyorova Maftuna Baxtiyorovna</i> INGLIZ TILIDA ANTROPONIMIK BIRLIKLARNING LEKSIK-SEMANTIK TAHLILI	241-246
<i>Nurmuxammedov Yusuf Shakarboyevich</i> FRAZEOLOGIK BIRLIKLARNING MA'NO QATLAMLARI, METAFORA VA METONIMIYA KABI LINGVISTIK HODISALAR BILAN ALOQASI	247-251
<i>Xujakulov Ravshan Isroilovich</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA XALQ TABOBATIGA OID LEKSIK BIRLIKLARNING DERIVATSION TADQIQI	252-258
<i>Olimova Khurshida Vaydillayevna</i> "PROPER NOUNS IN ENGLISH AND UZBEK: STRUCTURE AND THEIR UNIQUE FEATURES"	259-263
<i>Ermatov Ixtiyor, Risqulova Muslima</i> "DEVONU LUG'OTIT TURK" ASARIDA TOPONIMLARNING BERILISHI	264-269
<i>Abduraimova Dinara Bahodir qizi, Abdullayeva Nilufar Ramazonovna</i> INGLIZ TILIDAGI LEKSIK MATERIALLARNI BOYITISHDA ZAMONAVIY TEKNOLOGIYALARNING O'RNI	270-273
<i>Mardonov Maxmud</i> LATIFALARNI TASNIF QILISH MEZONLARI VA TASNIFOTI	274-280
<i>Nazarov Sardor Shamurodovich</i> A COMPARATIVE STUDY OF STRUCTURAL-SEMANTIC CHARACTERISTICS OF ENGLISH AND UZBEK LANGUAGE WORD COMBINATIONS	281-284

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Абдурасулова Кумриниса Раимкуловна, Каракетова Дилноза Юлдашевна</i> КРИМИНОЛОГИЯДА САБАБИЯТ	285-302
<i>Yumatov Bogdan Olegovich</i> APPROACHES TO UNDERSTANDING THE PRINCIPLES OF ANTI-CORRUPTION MONITORING	303-309
<i>Абдурахманова Нодирахон</i> ПРОБЛЕМЫ ИМПЛЕМЕНТАЦИИ СМАРТ-КОНТРАКТОВ В ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО УЗБЕКИСТАНА	310-317
<i>Бекбутаева Лобар</i> СОЦИАЛЬНАЯ ЗАЩИТА ПРАВ ДЕТЕЙ-СИРОТ И ДЕТЕЙ, ОСТАВШИХСЯ БЕЗ ПОПЕЧЕНИЯ РОДИТЕЛЕЙ: МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ СТАНДАРТЫ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ	318-323

<i>Nishonov Abdulloh Ubaydulloh o'g'li</i> CHIQUINDILARNI TRANSCHEGARAVIY TASHISH VA OLIB O'TISHNING XALQARO HUQUQIY TARTIBI	324-329
<i>Саидов Шохруххон Музаффарович</i> ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИНИНГ ҲУҚУҚ ИЖОДКОРЛИГИ ФАОЛИЯТИДАГИ ИШТИРОКИНИ БАҲОЛАШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ	330-338
<i>Maxmudov Sunnat Azim o'g'li</i> AYBLILIK TO'G'RISIDAGI MASALANI HAL QILMAY TURIB JINOYAT ISHINI TUGATISH TARTIBI: QONUNCHILIKDAGI MUAMMOLAR TAHLILI	339-348
<i>Inomxo'jaeva Sanobar Muxammadixonovna</i> JAMIYATDA HUQUQIY ONGNI RIVOJLANTIRISHDA HUQUQIY TARBIYA USULLARINING AHAMIYATI	349-355
<i>Mirzakarimova Dilafuz Doniyorovna</i> SUN'IY INTELLEKT, ROBOTOTEXNIKA VA HUQUQ: SUN'IY INTELLEKTNING XAVFSIZ KIBERXAVFSIZLIK TIZIMLARIGA TA'SIRI	356-362
<i>Raximjonova Nargizaxon Raximjonovna</i> YAGONA JINOYATNING JINOYAT-HUQUQIY TAVSIFI	363-368
<i>Dehqanov Raxmatilla Mirzaraxmat o'g'li</i> ISTE'MOLCHILAR ISHTIROKIDAGI TRANSCHEGARAVIY MUNOSABATLAR UCHUN QO'LLANADIGAN HUQUQ	369-374
13.00.00 - PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Iminaxunova Iroda Xuseynovna</i> DIAGNOSTIK YONDASHUV ASOSIDA XORIJIY TILNI O'QITISH IMKONIYATLARI	375-379
<i>Xusanova Mohira</i> XORIJIY TILLARNI O'QITISH VA NAZORAT QILISHNING MAZMUNI	380-386
<i>Haqberdiyev Baxtiyor Rustamovich</i> TEXNIK VA SAN'AT FANLARINI INTEGRATIV O'QITISHDA SINERGETIK KOMPETENTLIKNI TAKOMILLASHTIRISH	387-391
<i>Erkulova Feruza Melikuziyevna</i> THE ROLE OF METHODOLOGICAL TRAINING IN ENHANCING PROFESSIONAL COMPETENCE OF FOREIGN LANGUAGE TEACHERS	392-402
<i>Malikova Madina Abduraxmon qizi</i> INGLIZ TILI DARSLARINI O'QITISH JARAYONIDA HAMKORLIK VA KOOPERATIV O'QITISH TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING USTUVOR USULLARI	403-407
<i>Умаров Азиз Авазович</i> РОЛЬ ДИАЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ: МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ	408-412
<i>Рахмонова Шалола Фахриддин кизи</i> ЖАМИЯТ РИВОЖЛАНИШИДА МЕДИА КОМПЕТЕНЦИЯНИНГ ЎРНИ	413-417
<i>Boymirzaeva Raximaxon Xoshimjonovna</i> XALQ TA'LIMI PEDAGOGLARNI MALAKASINI OSHIRISH JARAYONIDA HUQUQIY ONG VA HUQUQIY MADANIYATINI YUKSALTIRISHGA OID XORIY TAJRIBASI	418-427

<i>Jamolova Mohigul Baxtiyorovna</i> BO'LAJAK CHET TILI FANI O'QITUVCHILARINING TANQIDIY FIKRLASH QOBILİYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA METODIK ASOSLARI	428-432
<i>Raxmatov Mirzo Mukimovich</i> BO'LAJAK INFORMATIKA O'QITUVCHILARIGA DASTURLASH TILLARINI O'QITISHNI TAKOMILLASHTIRISHDA SEMIOTIK YONDASHUV	433-438
<i>Umirova Mamlakat Imomovna</i> NUTQIY MADANIYATNI O'STIRISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI	439-442
<i>Nafasov Arslon Komilovich</i> TARIX FANINI O'QITISH PEDAGOGIK TADQIQOTLAR OBYEKTI SIFATIDA	443-448
<i>Valiyeva Nasiba Xadiytullayevna</i> OLİY TA'LIMDA O'QITISHNI RAQAMLASHTIRISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK METOD VA MODELLAR	449-455
<i>Мухаммадиева Угилрой Холмуродовна</i> ФОРМИРОВАНИЕ НАВЫКОВ И КОМПЕТЕНЦИЙ В ОБЛАСТИ СИНХРОННОГО ПЕРЕВОДА У СТУДЕНТОВ	456-463
<i>Qosimova Ozoda Xudoynazarovna</i> PEDAGOG XOTIN-QIZLARNING IJTIMOY FAOLLIGINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOY- PEDAGOGIK TAHLILI	464-472

Received: 20 December 2024

Accepted: 5 January 2025

Published: 15 January 2025

Article / Original Paper

HISTORICAL-CULTURAL MONUMENTS, SHRINES OF THE KASHKADARYA OASIS THEIR HISTORICAL-ETHNOGRAPHIC FEATURES

Ochildiev Lochinbek

Chirchik State Pedagogical University

2nd year student of the Faculty of Humanities, History

E-mail: locinbekocildiev858@gmail.com

Abstract. This article highlights the history of the historical and cultural monuments, sacred sites, and pilgrimage destinations of the Kashkadarya region, as well as the unique characteristics of pilgrimage ceremonies, customs, and traditions. Additionally, it provides information about the potential of the Kashkadarya oasis in developing the tourism industry in our country.

Keywords: Kashkadarya region, Oqsaroy historical monument, Langar ota shrine, Hazrati Bashir shrine, Khoja Shaykh Shamsiddin shrine, Khojaimkana Khoja Imganaki shrine, Abul-Mu'in an-Nasafi monument, Amir Temur cave.

QASHQADARYO VOHASI TARIXIY-MADANIY YODGORLIKLARI, ZIYORATGOHLARI ULARNING TARIXIY-ETNOGRAFIK XUSUSIYATLARI

Ochildiyev Lochinbek Normurod o'g'li,

Chirchiq Davlat pedagogika universiteti,

gumanitar fanlar fakulteti

tarix yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada Qashqadaryo viloyati tarixiy-madaniy yodgorliklari, muqaddas qadamjolari va ziyoratgohlari tarixi, ziyorat marosimlari, urf-odat va an'analari o'ziga xos xususiyatlari muallif tomonidan yoritib berilgan. Shuningdek, Qashqadaryo vohasining mamlakatimizda turizm sohasini rivojlantirish borasidagi salohiyati to'g'risida ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: Qashqadaryo viloyati, Oqsaroy tarixiy yodgorligi, Langar ota ziyoratgohi, Hazrati Bashir ziyoratgohi, Xoja shayx Shamsiddin ziyoratgohi, Xo'jaimkana Xoja Imganakiy ziyoratgohi, Abul-Mu'in an-Nasafiy yodgorligi, Amir Temur g'ori.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I1Y2025N07>

Kirish. Qashqadaryo viloyati 1964-yil 7-fevralda tashkil etilgan. Viloyat O'zbekiston respublikasining janubiy g'arbida, Qashqadaryo havzasida, Pomir-Oloy tog' tizimining g'arbiy chekkasida, Amudaryo va Zarafshon daryolari, Hisor va Zarafshon tog' tizmalari orasida joylashgan. Shimoliy g'arbdan Buxoro, janubiy-sharqdan Surxondaryo, janubiy g'arbdan va g'arbdan Turkmaniston, sharqdan Tojikiston va Samarqand viloyatlari bilan chegaradosh. Maydoni 28,6 ming km². Tarkibida 13 qishloq tumani mavjud. Markazi — Qarshi shahri. Aholining o'rtacha zichligi 1 km² ga 83,7 kishiga to'g'ri kelgan. Shahar aholisi esa 587,5 ming kishidan iborat [1; 23-b.].

Qashqadaryo viloyati aziz avliyolar va ulamolar tugʻilib, kamolga yetgan, ilm-maʼrifat va ahli donishlari bilan mashhur boʻlgan zamin desak mubolagʻa boʻlmaydi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. XIX asr ikkinchi choragi va XX asr oʻrtalariga kelib, milliy meʼmoriy yodgorliklarni tadqiq etgan mutaxassis olimlardan V.L.Vyatkin, M.Y.Masson, V.V.Bartold, A.Y.Yakubovskiy kabi olimlarning [4; 63-b.] Turkiston tarixiy yodgorliklarida olib borgan tadqiqotlari oʻrganilayotgan masala xususida xolis maʼlumotlar toʻplashimizga asos boʻldi. Yana qator tadqiqotchilar, jumladan L.N.Voronin va Sh.E.Ratiya, V.A.Nilsen, L.I.Rempel, K.S.Kryukov, I.I.Notkinlar Oʻrta Osiyo xalqlari tomonidan yaratilgan ziyoratgohlarni umumxalq mulki sifatida eʼtirof etishgan.

Shuningdek, tadqiqot ishida Qashqadaryo viloyatida olib borilgan dala tadqiqotlari maʼlumotlaridan keng foydalanildi.

Natijalar. Qashqadaryo viloyatida koʻplab tarixiy-madaniy yodgorliklar va ziyoratgohlar, qadamjolar mavjud. Masalan, Shahrisabz shahridagi Oqsaroy, Dorussaodat, Dorutilovat, Mavlono Xojagiy Imganakiy, Kitob tumanidagi Hazrati Bashir, Qamashi tumanidagi Katta Langar, Qarshi shahridagi Koʻkgumbaz, Odina, Abu Ubayda ibn Jarroh, Qarshi tumanidagi Hazrati Imom Muʼin, Kasbi tumanidagi Sulton Mirhaydar, Koson tumanidagi Xusam Shayx, Muborak tumanidagi Abdulloh ibn al-Muborak Marvaziy ziyoratgohlari shular jumlasiga kiradi. Viloyatda 927 ta madaniy meros obyektini mavjud boʻlib, ularning 163 tasini arxitektura inshootlari, 683 tasini arxeologik yodgorliklar, 61 tasini qadimiy sanʼat asarlari, 20 tasini esa ziyoratgohlar tashkil etadi [2; 168-b.].

Qashqadaryo vohasida joylashgan tarixiy-madaniy yodgorliklari, muqaddas qadamjo va ziyoratgohlar oʻziga xos tarixga ega boʻlib, nomlanishi jihatdan quyidagi guruhlariga tasniflash mumkin.

1) *Mahalliy avliyolar nomlari bilan atalgan aziz joylar:* Mishon ota aziz joyi (Vardon qishlogʻi), Xoʻjanazim aziz joyi (Shoʻrxasan qishlogʻi), Xoʻjapiryogʻ ziyoratgohi (Polmon qishlogʻi), Sayidvaqqos ziyoratgohi (Namaton qishlogʻi) va boshqalar;

2) *Tabiat kulti bogʻliq ziyoratgohlar:* Koʻktosh ota aziz joyi (Qoʻrgʻondiktor qishlogʻi), Koʻktosh azizlari (Achchigʻi qishlogʻi), Qoraqush ota aziz joyi (Qoraqush joyi) kabilar.

3) *Avliyolarga nisbatan berilgan xalqona nom bilan nomlangan ziyoratgohlar:* Boshqobota ziyoratgohi (Boshqob qishlogʻi), Kengqoʻlota ziyoratgohi (Almati, Suvtushar qishlogʻi) va hokazolar;

4) *Gidronimlar bilan nomlangan ziyoratgohlar:* Qoʻsh chashma ziyoratgohi (Uymovut qishlogʻi), Beshbuloq ziyoratgohi (Shoʻrji qishlogʻi) va boshqalar;

5) *Shayidlar nomlari bilan atalgan:* Moʻminota shayidi (Shiramon qishlogʻi), Olimxonishayidi (Jarboshi qishlogʻi), Jovlibovani shayidi (Eskidahya qishlogʻi) va boshqalar, Jirjirota shayidi (Eskichorshanbe qishlogʻi), Zikota shayidi (Pastdiktor qishlogʻi), Xoʻjaguzarshayidi (Xitoy qishlogʻi) va hokazolar;

Mazkur hudud joy nomlari tizimida shayid alohida ahamiyatga ega boʻlib, shayid joylar, kishi nomlari, laqablari, fitonimlari asosida shakllangan. Bunday joy nomlari tarkibida “shayid” soʻzi (toponimik aniqlagich) vazifasi qoʻllanilgan [3; 63-64-b.].

6) *Qiz nomi yordamida shakllangan shayidlar:* Qirqqizlar shayidi (Shayton jarboshi qishlogʻi), Qizmozorota shayidi (Doʻng qishloq qishlogʻi) va boshqalar.

Muhokama. Qashqadaryo vohasi tarixi, o'ziga xos tarixiy obidalari, muqaddas qadamjo va ziyoratgohlari bilan boshqa hududlardan ajralib turadi. Har bir tarixiy obidaning o'z tarixi va ahamiyati, ular bilan bog'liq xalqona qarashlar, afsona va rivoyatlar mavjud.

Oqsaroy tarixiy yodgorligi – Qashqadaryo vohasining eng yirik tarixiy maskanlaridan biri. Temuriylar davri yodgorligi. Amir Temur yurtimizdagi ko'pgina shaharlar qatori Shahrisabz obodonchiligiga ham katta e'tibor bergan. Oqsaroy ham Sohibqiron sa'y harakati bilan bunyodga kelgan obidadir. Tarixchilarning shohidlik berishlaricha, Kesh, Movarounnahrning shaharlaridan biri bo'lib, u "yashilligi va ko'zni quvontiradigan chechaklari tufayli Shahrisabz nomi bilan mashhur". Uni jahonning go'zal joylaridan biri hisoblaydilar. "Bahorda uning yonbag'irlari shu qadar go'zal va yam — yashil bo'ladiki, go'yo bu yerga samoviy gilam yozilgandek. Uylarning tomlari va devorlarda qipqizil va boshqa anvoyi gullar ochiladi", – deb yozgandi Mahmud ibn Vali. Temur 1378-1379-yillardayoq Shahrisabzda katta obodonchilik ishlarini boshlagan edi. Shahar yangitdan to'rt darvozali paxsadevor bilan o'raldi, tashqi tomonda gir aylana xandaq qazilib, osma ko'priklardan o'tiladigan bo'ldi. Oqsaroyning qurilishi Temurning Xorazmga qilgan yurishi bilan bog'langan [5; 89-90-b.].

Temur tug'ilgan shahriga alohida mehr qo'ygan va uni mamlakatning diniy va siyosiy markaziga aylantirishga uringan. Temur o'z odati bo'yicha har bir yurishini nishonlash uchun qandaydir inshoot barpo qilar edi. 1379-yilning kuzida Urganch shahrini bosib olgach, Temur Xorazmlik yirik olimlar, hunarmandlar va turli ixtisosga oid mutaxassislarni Shahrisabzga ko'chirish haqida farmon berdi. Oqsaroyi asosan xorazmlik me'morlar qurgan. 1380-yilning bahorida Oqsaroyi qurishga kirishildi. Mashhur ispan sayyohi Ryui Gonzales de Klavixo 1404-yil 29-avgustda shu saroyi ko'zdan kechirgan vaqtida ham saroy hali bitkazilmagan edi. U yigirma yildan ortiq qurilgan. Uning qurilishi xususida ko'pgina rivoyatlar yuradi [6; 41-b.]. Ammo uning qurilish tarixi 1380-1404-yillar deya keltiriladi.

Sohibqiron saroy qurilishi uchun barcha ashyolarni, jumladan, g'ishtni ham Samarqanddan tuyada tashib keltirishni va o'zining ishonchli navkarlaridan bo'lgan Asliddinbekka besh yuz tuya hozirlashni buyuradi. Asliddin boshchiligidagi karvon har gal Shahrisabzga yaqinlashganda tuyalar hurkib, ustidagi g'ishtlar yerga tushib sinavergan. Bu voqea bir necha bor takrorlanadi. Navbatdagi voqea ustiga Amir Temur kelib qoladi va nihoyatda g'azablanib, Asliddinni o'ldirishga buyuradi. Asliddin avval bu holat sirini bilib, keyin hukmni ijro etishlarini o'tinib so'raydi. Sohibqiron izni bilan o'sha yer nechog'lik sinchiklab tekshirilmasin, baribir hech bir aniqlik topilmaydi. Begunoh Asliddin qalbdan yig'lab, qodir Allohdan o'zini toshga aylanib qolishini iltijo qiladi va bir zumda toshga aylanib qoladi. Amir Temur ko'z o'ngida sodir bo'lgan voqeadan qattiq ta'sirlanib, bu yerni chuqurroq qazishni buyuradi. Bir vaqt qazuvchilar katta to'rtburchak toshga duch kelishadi. Toshni yuqoriga olib chiqadilar. Unda arabcha "XIV asr yarmida shunday Sohibqiron tug'iladiki, u butun dunyoga hukmronlik qiladi", degan so'zlar yozilgan ekan. Oqsaroyi barpo qilish Amir Temur zimmasida ekanligini ham ajdodlarimiz toshga yozib qoldirgan ekanlar. Balandligi 50 metrdan ziyod bo'lgan Oqsaroy 24 yilda qurib bitkazildi, o'sha tosh esa saroyning baland qismiga o'rnatiladi [7; 147-b.].

Langar ota ziyoratgohi – Qamashi tumanidagi Qiziltepa qishlog'idan 25-30 kilometr olislikda, Hisor tog' tizmalari oralig'idagi Langar qishlog'ida joylashgan Langar ota ziyoratgohidir. Ayni kunlarda ushbu maskan, unda saqlanayotgan ko'fiy xatida bitilgan Qur'oni karimning Yer yuzidagi eng mo'tabar nusxalaridan biri — Katta Langar Qur'oni haqida juda

ko'p maqolalar e'lon qilinib, teleko'rsatuvlar namoyish etilmoqda. Vaholanki, Katta Langar qur'oni haqida bundan naq 10 yil ilgari ham taniqli adiba, „Oltin meros“ xalqaro xayriya jamg'armasi viloyat muassasasi direktori Sharofat Ashurova tadqiqotlar olib borgan, maxsus chiqishlar qilgan.

Tarixdan bilamizki, Sohibqiron Amir Temur Shahrisabzni buyuk davlatning yuragiga aylantirish maqsadida minglab xonalari bo'lgan „Saodat uyi“ni qurishni boshlaydi. Unda ilm-fan taraqqiyoti bilan bir qatorda islom g'oyalarini inson ruhiyatiga singdirishning turli usullarini targ'ib etish ko'zda tutilgan edi. Jumladan, Ollohga muhabbatni kuy-qo'shiqlar orqali yetkazish uchun dunyoning turli mamlakatlaridan sozandalar, ijrochilar taklif etilgandi. Amir Temur vafotidan so'ng parchalanib ketgan mamlakatning „Saodat uyi“da voyaga yetayotgan „Ishqiya“ tariqati targ'ibotchilari tog'lar orasidagi Langar qishlog'ida jon saqlagan bo'lsa ajab emas. Chunki Langarda hoki qo'yilgan Shayx Abul Hasan „Ishqiya“ tariqati targ'ibotchisi edi.

Chindan ham bu yer tabarruk qadamjo ekaniga ko'plab tarixiy, arxeologik asoslar bor. Jumladan, „Turkestanskiye vedomosti“ gazetasining 1920-yil 24-avgust sonida nashr etilgan maqolada shunday yozilgan: „Langar qishlog'i o'tgan zamonda shahar ham bo'lgan. Bu qishloq o'zining madaniy holatini saqlab qolgan. U Yakkabog'dan uncha uzoqda emas. Albatta vaqti kelib bu yerlarga ham ot yo'llari o'rniga asfalt yo'llari solinar. Langar oddiy qishloq emasligi to'g'risida mozorda turgan qabrtoshlar guvohlik berib turibdi. Ular juda ajoyib bezatilgan. Katta Qur'on saqlanib kelinmoqda. U ham juda ajoyib bezatilgan. Albatta, bu Qur'on mana shunday binoning ko'rkiga ko'rk qo'shib turibdi“ [7; 113-b.].

Professor T.Nafasov manbalariga ko'ra, „langar“ so'zi „qo'nimgoh“, „to'xtab o'tiladigan maskan“ ma'nolarini beradi. Mahalliy aholining gaplariga qaraganda, Langar dahasidan yuqorida qadimgi kemalarning qoldiqlari topilgan. Shuningdek, bu maskan atrofida bir zamonlar daryo oqqanini suv izlari ham tasdiqlaydi. Langar ota ziyoratgohi qadimiy maskan ekani haqiqat, buni bu yerdagi obidalar, asrlar davomida saqlanib, bizgacha yetib kelgan Qur'oni Karim, osori atiqalar ham tasdiqlaydi. Qolaversa, maqbaraning ichkarisida saqlanib kelayotgan bitiktoshlar hech bir ziyoratgohda uchramaydi. Ajablanarlisi shundaki, nihoyatda nozik ishlangan 1x2 o'lchamdagi qabrtoshlar qabrlarning bosh uchiga tikka holda o'rnatilgan bo'lib, g'oyat nozik ishlov berilgan [8; 6-b.].

Qishloqdagi mahobatli masjid qurilishi ham bizni hayratga soladi. Masjid 2 ta xonaqoh, 1 ayvon, 4 mehrob, 19 ta ustun va 7 eshikdan iborat. 2 ta xonaqohi katta masjid va kichkina masjid deb nomlanadi. Avval kichkina masjid qurilgan, namozxonlar ko'payganligi sababli keyinchalik katta masjid va ayvoni qurilgan. Katta masjid ichki devori tepa qismiga „Fath“ surasi 1-11 oyatlari yozilgan hamda turli-tuman naqsh-bezaklar bilan bezatilgan. Masjid katta xonaqohining ustuni tepasida hijriy 1362-yil (milodiy 1905-yil)da usta Muhammadiyor tomonidan ta'mirlangani yozilgan. Masjid balandligi 11 metr, bo'yi va eni 32 metrdan. Masjid shiftiga vassajuft taxlangan. Uning mehrob qismi nozik did va yuksak mahorat bilan bezatilgan. Mehrob atrofi suls yozuvidagi bitiklar bilan to'la. Shuningdek, moviy fonga oq rangli yozuvlar bitilgan rang-barang koshinlardan yaratilgan ajoyib mozaika kishi diqqatini o'ziga jalb qiladi.

Hazrati Bashir ziyoratgohi – ushbu ziyoratgoh Kitob shahridan 30,5 kilometr shimoliy sharqda Xabash va Ko'l tog'lari oralig'idan oqib o'tuvchi Qashqadaryoning sohilida joylashgan. Qishloqda 136 xonadon bo'lib, 797 kishi istiqomat qiladi. Aholisi asosan anor, tamaki yetishtirib, chorvachilik bilan shug'ullanadi. Shuningdek, dorivor o'simliklar tayyorlaydi. Tumanning markazi bo'lgan Kitob shahri bilan tosh yo'li orqali bog'langan. Xonadonlar, asosan

daryo yoqalab, torgina tosh ko'chani ikki tomonida joylashgan. Bashir qishlog'i atrofida bir qancha buloqlar bo'lib, ularning suvi Qashqadaryoga quyiladi. Uchta buloqdan oqib chiqadigan suv katta hajmga ega bo'lib, quvurlar orqali xonadonlarga uzatilgan [9; 49-50 b.].

Tarixiy ma'lumotlarga ko'ra, 1449-yilda Ulug'bek o'z o'g'li Abdulatif tomonidan o'ldirilgach, uning shogirdi Ali Qushchi rasadxonadagi kitoblar va sekstantini Bashir qishlog'idagi Niyoz tepaga joylashtirgan. Shu yerda rasadxonaning quyi qismi – “poyi rasad”ni qurib, 7 - 8 yil Shayx Hazrati Sulton Said Ahmad Bashir himoyasida ish olib borgan. O'limidan sal oldin Hazrati Ali Qushchini huzuriga chorlab, vafoti yaqinlashayotgani, u kishidan keyin uni hech kim himoya qila olmasligi sababli bu yerdan ketishni maslahat bergan. Hazrat salohiyat egasi bo'lib, musulmon mamlakatlariga tanilgan pallada turli o'lkalardan kelgan kishilar Bashir ota xizmatida bo'lib, shu yerda muqim yashab qoladilar va qishloqni obod qiladilar. Keyinchalik qishloqda Makkai Mukarrama shaklida masjid va madrasa bunyod etilgan. Masjid va madrasa 1940-yillarga qadar mavjud bo'lgan, lekin sovet davrida dinga bo'lgan tazyiq va ta'qib tufayli buzib yuborilgan. Hozirda Bashir ota qabristoni quyisidagi chashma bo'yida yangi masjid qurilgan. Shu yerdagi Junaydullo Islomshayx o'g'li Xoziq tomonidan 1842-1843-yillarda qurilgan chillaxona (g'or) Bashir qishlog'ini yanada ulug'vor qilib ko'rsatib turadi.

Xoja shayx Shamsiddin ziyoratgohi – Kitob tumani markazidan kunchiqar tomonda Xo'jaisparoz qishlog'i qabristonida buyuk alloma Xoja Mahmud (Mavlono Darvesh Muhammad) va yetti pirlarning biri Amir Kulolning eng yetuk xalifalaridan hisoblangan Xoja shayx Shamsiddin Kulol abadiy qo'nim topganlar. Xoja shayx Shamsiddin Kulol so'fiylik tariqatining o'ziga xos targ'ibotchisi, iqomatlari g'oyat oliy, karomatlari bisyor, haqiqiy alloma bo'lganlar. Ul zotni shayx Shamsiddin Parranda deb ham atashgan. Mavlono Muhammad Darvesh musulmonlar olamida silsilayi sharifning 21-o'rnidalar. Bu zoti sharif o'z zamonasining yetishgan valiyalaridan, avliyo, qutblar qutbi, silsilai sharifning yigirma ikkinchisi hisoblangan Abdulboqi Xojagi Imkanagiyning otalaridir. Bu ikki alloma haqida xalq orasida turli rivoyatlar ham yuradi. Hazrati Shayx Shamsiddin haqidagi rivoyatlar ham o'ziga xos, qiziqarli. Shayx Sari degan qishloqqa ko'chib borgandan keyin dehqonchilik va ko'hando'zlik bilan shug'ullanganlar. Oradan 10 - 12 yil o'tgandan keyin bir kuni onasi: “O'g'lim, otangizga ovqat olib boring”, deb taom solingan idishni beradilar. Yosh Shamsiddin otalariga ovqat olib borsalar, otalari endi ho'kizlarni qo'shdan chiqarib, o'tlatishga qo'yib yuborgan edilar. “O'g'lim, ovqat olib keldingizmi?”, deb so'rabdilar. “Ha, padari buzrukvor, sizga ovqat olib keldim”, debdilar yosh Shamsiddin. Otalari ho'kizlarni o'tloqqa qo'yib, o'g'illariga: “Siz shu yerda o'tirib, ho'kizlarga qarab turing, men peshin namoziga tahorat olib kelay, deb dala yonidagi pastqamlikka qarab ketibdilar. Yosh Shamsiddin biroz zerikib, ho'kizlarni haydab kelib, qo'shga qo'shadilar va yer hayday boshlabdilar. Shu payt daradan ikkita ajdarho chiqib kelibdi. Bularni ko'rgan shayx Shamsiddin o'zlarini yo'qotmabdilar. Darhol Allohga iltijo qilib, duo o'qibdilar. Duolarning xosiyati bilan ajdarholar ularga bo'ysunib, hamla qila olmagan ekan.

Toponimlar ma'nosi tahlilidan kelib chiqilsa, “Xo'ja-is” (iste'dod – forsha) “Xoja va to'xtmoq” ma'nolarini anglatadi. “Paroz – Parvoz qiladilar”, degan ma'noni bildiradi. Xoja Shayx Shamsiddin atrofidagi barcha qishloqlarning ilm istovchi ahliga, katta — kichikka ustozlik qiladilar. Hazrati Shayx Shamsiddin o'z bilimlarini yanada oshirish maqsadida Buxoroyi sharifga boradilar. Bu yerda yetti pirlarning biri Said Amir Kulolga shogird bo'ladilar va tahsil oladilar. Xo'jaisparoz qishlog'idan Oqsuv daryosi oqib o'tadi. Shayx Shamsiddin hazrat bomdod namozini ado etib, Allohga zikr qilib turganlarida, g'or oldiga qo'llarida suv solingan idishlar

bilan odamlar duo olish uchun keladilar. Har kuni shu ahvol takrorlanar edi. Hazrati buzrukvor nihoyatda toliqib, charchab qolaverganlaridan keyin hazrati Xizr alayhissalom hozir bo'ladilar. Suhbatlari juda qiziqarli bo'lib oldilaridagi daryoga "g'ar- g'ara" qilish va dam urishni maslahatlashadilar va shu "g'ar-g'ara" ko'pigi o'chguncha (200 — 250 m) masofa oralig'idagi suv har qanday dardga shifo bo'lishini Allohdan iltijo qiladilar [10; 4-b.].

Dala tadqiqotlari jarayonida Oqsuv ziyoratini amalga oshirganimizda, qishloq ahlining Oqsuv daryosi hamda uning qanday shifobaxsh xususiyatlarga ega ekanligi haqidagi aytgan so'zlari, qanchalik darajada rost ekanligiga amin bo'ldik. Chunki ushbu daryo suvida yuvingan kishi har qanday darddan forig' bo'lar ekan [11;].

Shu bilan birgalikda Shahrisabz, Yakkabog', Chiroqchi, G'uzor tumanlarida ko'plab avliyolarning maqbaralari mavjud. Bu avliyolar nomi bilan bog'liq rivoyatlarda o'sha azizlar yashagan joylarga ularning sharofati bilan suv — obi hayot kelgani haqida hikoya qilinadi. Yakkabog'ning Darxon qishlog'iga Makka Sayyid ota suv keltirgan bo'lsa, tumanning hozirgi Navoiy fermer xo'jaligi joylashgan Qorabog' dashtiga Sayyid Valixo'ja hassalari bilan chizib Qizildaryodan suv olib kelgani rivoyat qilinadi. Qorabog' dashti bir vaqtlar suv chiqmagan bo'z yerlar bo'lgan. Qorabog' dashtida Qo'shilish, Kalta, Uzun qishloqlari barpo bo'lgach, bu yerlarda dehqonchilik qilish uchun qishloq ahli pirlari Sayyid Vali xo'jadan suv keltirishni iltimos qilishadi. Ul zot Qizildaryodan suv olib keladi. Bu zot Ko'ltepa ota qabristonida abadiy qo'nim topgan. Bu joylar mahalliy aholining ziyoratgohiga aylangan [12; 12-16-b.].

Xo'jaimkana Xoja Imganakiy (Xoja ilm konige – ilmlar koni) ziyoratgohi – Kitob tumanidagi Xo'jaimkana (Xoja ilm konige – ilmlar koni) qishlog'ida joylashgan. Aytishlaricha qishloqqa suv kelishi ham shu zot nomlari bilan bog'liq ekan. Rivoyat qilinishicha, bu zotning karomatlari bilan qir ustidan koriz orqali suv keltirilgan. Hazrat koriz o'rnini hassalari bilan belgilab berganlar.

Davrlar o'tgan sari haqiqatlar rivoyatlarga aylanib borgan. Darxon qishlog'idagi katta tepalik ustida Makka Sayyid ota xonaqosi uzoq – uzoqlardan ko'rinib turadi. Hazratning qabrlaridagi tuynukka qo'l suqilsa, kimga soch, kimgadir don ilashib chiqadi deyishadi. Rivoyatda aytilishicha, Makka Sayyid ota vafot etmaganlar, balki Tirikliklarida g'oyib bo'lganlar. Bu holat Isoyi Masiq, Qusam ibn Abbos – Shohizinda, Xo'ja Ahmad Yassaviy tarixlariga o'xshaydi. Shu bois Makka Sayyid otaning hamon tirik ekanligi, ya'ni u kishining tahorat olib xonaqohga kirib ketayotganlari holda har zamon qishloq odamlariga ko'rinib turishlarini hikoya qilishadi. Qadimda karomatgo'y Makka Sayyid ota va shu qabristonda yotgan ota – bobolarning arvohlari hurmatlari uchun xonaqoh yonidan o'tayotgan yo'lovchi yoki ziyoratchi otdan tushib, to bu yerdan o'tib ketguncha piyoda yurgan.

Bu rivoyatlarning haqiqati shuki, Sohibqironga nisbatan berilgan Darxonariqning qazilishi ilgari zamonlarga taalluqli bo'lsa kerak. Chunki Darxonariqning eski nomi Makka Sayyid ota nomi bilan "Azlarariq" deb yuritilgan. Ammo Sohibqiron eski Azlarariqni kengaytirib tuzattirgan, bu qishloqlarni obod qilgan. Chunki Darxon qishlog'i bilan Qizildaryo (Yakkabog'daryo) o'rtasida baland — baland qirlar bo'lib, suv bu adirlar qoq o'rtasidan oqib o'tgan. Jarlik hosil qilgan ba'zi joylarning chuqurligi 80 — 100 metr.

Xo'ja Ilim Konidagi ushbu xonaqoh to'g'ri burchakli planda (24x20,2 m) tushgan, burchaklarida silindrik kichik minorachalar – guldastalari bo'lgan ravoq gumbazli binodir. Uning old tomonida uchli baland qubbador peshtoq yon tomonga tushgan qanoslari bor. Bino ichi katta xonadan iborat (11,8 x 11,8 m), hamma devorlari tokchali, bir — biri bilan kesishgan

to'rt ravoq va qalqonsimon bag'allar gumbaz bilan yopilgan. Gumbazning diametri xonaning yon tomonlariga qaraganda ikki baravar kichik (6,4 m). Tashqi tomondan u zinasimon shaklda ko'rinadi [13; 69-71-b.].

Amir Temur g'ori – Markaziy Osiyoda chuqurligi va uzunligi jihatidan yagona bo'lgan g'or. Rivoyatlarga ko'ra, Sohibqiron Amir Temur o'zining otliq lashkari bilan ushbu g'orda bir muddat dushman xavfidan saqlangan. Uzunligi 870 metr, kengligi 7-10 ba'zi joylarda 100 metrgacha yetadi. G'orning shiftlarida uzunligi 1,5-2 metr keladigan tabiat mo'jizasi — stallaktit (sumalak)lar mash'ala yorug'ida kamalak ranglarida jilolanadi.

Abul-Mu'in an-Nasafiy yodgorligi – kalom ilmining buyuk namoyandalaridan biri bo'lib, u Abu Mansur Moturidiy asos solgan moturidiya ta'limotining dunyoda keng miqyosda tarqalishida muhim rol o'ynagan alloma hisoblanadi. Abu-l-Mu'in an-Nasafiy ziyoratgohida Xitoy ipak qog'oziga bitilgan Qur'oni karim qo'lyozmasi mavjud. Bu muqaddas kitobning bo'yi 60, eni 41 santimetrni tashkil qiladi. Mazkur Qur'on uchun usta Zarif degan kishi tomonidan balandligi 1 metr 60 santimetrlik lavh yasalgan. Lavhda hijriy yil hisobi bilan 1266 (milodiy yil bo'yicha 1851) sanasi yozib qoldirilgan. Ziyoratgoh atrofida katta qabriston bor. Ziyoratgoh bilan qabristonni qo'shib hisoblaganda, hudud 50 gektardan ko'proq maydonni egallaydi. Qabristonda 100 dan ortiq har xil marmar toshlarga bitilgan yodgorliklar bor. Yodgorliklarga qaraganda, qadimiy Ibsan qishlog'idan chiqqan olimlar ham shu yerda dafn qilingan [14; 21-b.].

VIII-XII asrda yashagan olimlar haqida ma'lumot bergan as-Sam'oniyy (1113-1167) o'zining "Al-Ansob" (Nasabnoma) asarida: "Ibsan — Nasafdin bir farsax uzoqlikdagi qishloq. Abu Ya'qub Yusuf ibn Abu Bakr al-Ibsaniy shu qishloqdan. Bu kishi shayx, qori, chiroyli siyratli va ko'p ibodat qiluvchilardan edilar. Abu Bakr Muhammad al-Baladiydan ta'lim olganlar. Nasafda bo'lganimda Al-Azraqiyyning "Axboru Makka" kitobini shu kishidan o'qiganman. Hijriy 478-yilning (milodiy 1086) safar oyida tug'ilib, hijriy 552-yilning (milodiy 1158) safar oyida vafot etganlar", deb yozadi.

Odina madrasasi va masjidi – shaharda ilk bor ayollar uchun madrasa va masjid qurilgan. Majmua XVI asrda vayron bo'lgan Kebekxon saroyi o'rnida qurilgan. Madrasada ayollarga ilm-fan va diniy ta'limotlar o'rgatilgan. Odamlar namoz o'qib, farzandlari, yaqinlari uchun Allohga shukronalik keltirish uchun masjidga kelishgan. Bunday diniy majmua O'rta Osiyoda yagona bo'lib, hech qayerda o'xshashi yo'q edi. Ayni paytda masjidda shayboniylar sulolasining boy tarixidan hikoya qiluvchi muzey faoliyat ko'rsatmoqda, ularning hukmdorlari va xonlari islom tarixiga salmoqli hissa qo'shgan [15; 227-b.].

Ko'k-Gumbaz masjidi – Qarshi jome masjidi XVI asr oxirida qurilgan. Bino o'zining ulug'vorligi va go'zalligi bilan hayratda qoldiradi, o'sha davr odamlari bunday go'zallikni qanday qilib qurishga muvaffaq bo'lganligining o'zi juda ham hayratlanarli.

Qilichboy madrasasi – 1914-yilda qurilgan bo'lib, tashqi ko'rinishi Xo'ja Abdulaziz madrasasiga juda o'xshaydi. Madrasadagi 12 ta o'quv xonalari birinchi va ikkinchi qavatlarida joylashgan. Hovli ichida tashnov – kanalizatsiya ham mavjud bo'lgan. Pishirilgan g'ishtdan qurilgan mustahkam devorlar ta'sirchan, uzoqdan e'tiborni tortadi. Hozirda madrasada muzey faoliyati yo'lga qo'yilgan.

Xo'ja Abdulaziz madrasasi – Arxitektura yodgorligi 1909-yilda, Buxoro amiri Sayid Abdulahadxon davrida qurilgan. XX asr boshlarida madrasa mashhur ta'lim muassasasi bo'lib,

u yerga Buxoro amirligining barcha hududlaridan talabalar kelgan. 1975-2007-yillar mobaynida Madrasada Qashqadaryo o'lkashunoslik muzeyi faoliyat yuritgan.

Miri Janda ziratgohi yoxud Umar Suhxavardiy – G'uzor tumanida "Mir Janda ota" (Shayx Shahobuddin Umar Suhxavardiy) nomi bilan mashhur ziyoratgoh doim uzoq va yaqindan tashrif buyuruvchi ziyoratchilar bilan gavjum. Allomaning to'liq ismi Abu Hafs Umar ibn Muhammad ibn Abdulloh ibn Shahobuddin Suhxavardiy bo'lib (1144-1234), bu nom allomaning shimoli-sharqiy Eronning Jabal o'lkasidagi Suhxavard shahrida tug'ilganiga ishora qiladi. Bu shahar o'z davrida ilm-fan va malaniyat rivoj topgan yirik shaharlardan biri bo'lganligi bilan ajralib turadi.

Shahobudin Suhxavardiy – o'rta asrlarda faoliyat yuritgan buyuk sufiy, qator islomiy ilmlar sohibi, til va hol ilmni yuksak darajada egallagan mohir imom, usulchi olim, yurtimizni, xalqimizni yuragidan yaxshi ko'rgan chin vatanparvar. Shahobuddin Suhxavardiy ko'plab izdoshlariga, suhxavardiya oqimi esa turli tarmoqlarga ega edi. Ular orasida uning o'g'li Imomiddin Muhammad (vaf. 1257), Sheroz shayxi Najibuddin Buzgush (vaf. 1279) va boshqalar birodarligini ko'rsatish mumkin. Buyuk fors shoiri Sa'diy Sheroziy (1208-1292) "Bo'ston" asarida Suhxavardiyni ustoz deb atagan.

Keyinchalik, o'zlarini suhxavardiya tariqati a'zosi sifatida e'tirof etgan shayxlar orasida Nuriddin Abdu-s-Samad Natanziy, Abdurazzoq Koshoniy (vaf. 1329) va Said ibn Abdulloh Farg'oniy (vaf. 1300) kabi mashhur nomlar ham bor. Suhxavardiya tariqati Hindistonda falsafiy oqim sifatida samarali faoliyat yuritdi. Bu yerda hozirda mavjud tariqat maktabining asoschilaridan biri, shubhasiz, Suhxavardiyning buyuk shogirdi Nuriddin Muborak G'aznaviy (vaf. 1234) hisoblanadi. Uning qabri Dehli shahrida joylashgan. Kezi kelganda shuni alohida ta'kidlash joizki, suhxavardiya nomi ostida faoliyat yuritish har doim ham bexavotir bo'lmagan. Muayyan davrda bu tariqat vakillari keskin tanqid ostiga olinib, quvg'in qilingani bois, bir muddat yashirin faoliyat olib borishga ham majbur bo'lishgan.

Azizi G'uzoriy Xalifa Qamariddin ziyoratgohi – G'uzor daryoning chap sohilida Eskibog' qishlog'iga borishda chap tomonda Miri Janda ziyoratgohining yonida Azizi G'uzoriy nomi bilan mashhur bo'lgan – Xalifa Qamariddin ziyoratgohi joylashgan. Xalifa Qamariddin XVIII asrning o'rtalarida tug'ilgan bu zot o'z kasbi-holi natijasida ustoz Muxammad Islom shayx Karruxiydan irshod olishga muyassar bo'lgan. Tasavvuf ta'limoti sir-asrorlarini Islom shayx Karruxiydan Karrux shahrida (Hirod shahrida)gi xonaqohda oladi va yetuk tariqat murshidi sifatida tarbiya topadi. Xalifa Qamariddin ustozidan irshod (ruxsat) olgach G'uzor shahrida mustaqil Naqshbandiya sulukini davom ettirgan. Xalifa Qamariddin umrining so'nggi yillarini G'uzorda o'tkazib XIX asrning boshida vafot etadi. Mo'jazgina pishiq g'ishtdan, taxminan balandligi 6 metr, turtala tomoni ham kvadrat tarzida, eni 4 metr chamasi maqbara qad rostlagan. Maqbaraning yuqori qismi, ya'ni gumbazi tunuka bilan yopilgan. Maqbara atrofida qabrlar mavjud.

Maqbara ichida umumiy tarxi 2x2.25 metr, balandligi 1.5 metrli marmar tosh bilan ulangan sufa tarzidagi qabr, ya'ni Xalifa Qamariddin daxmasi joylashgan. Qabr ustidagi qabrtoshlar beshta bo'lakka bo'lingan, toshning deyarli yarmi yo'qolgan, shunday bo'lsada yozuvlarni tiklashga harakat qilinib, ushbu qabrtosh Xalifa Qamariddin Fuzoriyga tegishli ekanligi aniqlangan.

Musofir ota yoxud Amir Husayn Qavchin ziyoratgohi – G'uzor tumanidagi yana bir mashhur qadamjoldardan biri "Musofir ota" maqbarasidir. Qashqadaryo vohasi qadimdan

Buyuk Ipak yo'llari tutashgan joyda bo'lganligi tufayli bu zaminni madaniyati rivojlangan, ma'rifatli zotlarni tarbiyalagan, islom g'oyalarini takomillashtirgan, ta'limotlarni bog'lagan ma'naviy ko'prikdir desak xato bo'lmaydi.

Mana shunday tarixiy maskanlarimizdan biri, bugungi kunda Musofir ota nomi bilan atalib kelayotgan ziyoratgohimiz haqidadir. Musofir ota deb atalib kelayotgan ziyoratgoh juda uzoq tarixga ega ekanligi ko'rinib turibdi. Buning isboti shuki, maqbara atrofida qadimiy qabriston yastanib yotibdi. Qabristonda juda ko'plab marmar qabr toshlari (27 ta) mavjud.

Olib borilgan ilmiy tadqiqot ishlarida ushbu marmar qabr toshlaridagi arabiy va forsiy matnlarni o'qishga harakat qilindi. Qabr toshlarini o'qishga beminnat yordam bergan inson Mirzo Me'rojiddindan (tarixchi-manbashunos) tumanimiz aholisi juda minnatdor bo'ladilar. Dastavval, maqbara ichidagi marmar qabr toshlarining o'lchamini oldik. Maqbaraga kiraverishda o'ng tomon burchak qismida mahobatli marmar qabr toshi ajoyib saqlangan. Ustaning mahorati toshga o'yib yozgan xattotning mashaqqatli mehnatida namoyon bo'lgan. Ushbu qabr toshning bo'yi 170 sm, eni 40 sm, balandligi 45 sm ni tashkil etadi. Qabr toshning ikki yon tomonida Qur'on oyatlari bitilgan.

Xulosa. Umuman, yurtimizda mavjud ziyoratgoh, maqbara, qadamjolar xalqimizning diniy va milliy qadriyatlardan biri sanaladi. Bugungi kunda vatanimiz tuprog'ida xoki yotgan shaxslar hayoti, faoliyati, ziyoratgohlar tarixi, u yerdagi urf-odatlarini o'rganish, ma'naviy merosimiz sifatida yosh avlodga yetkazish, respublika, viloyat, tuman miqyosidagi ziyoratgohlarning musulmon olamidagi mavqeyini oshirish, u yerga mahalliy va xorijiy ziyoratchilarni jalb etish, ziyorat turizmini rivojlantirish oldimizda turgan dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Shuni ta'kidlab o'tish lozimki, mazkur ziyoratgohlar va muqaddas qadamjolarga tashrif buyuruvchi ziyoratchilar etnoturizm, gastronomik turizm, madaniy turizm kabi turistik sohalar rivojiga o'z hissalarini qo'shishmoqda. Hozirgi kunda ziyoratchilar gavjum maqbaralar, muqaddas qadamjolar atrofida milliy hunarmandchilik ashyolari bilan savdo qiluvchi markazlarning faoliyat olib borishi mazkur hudud aholisining ish bilan ta'minlanishiga, yangi ish o'rinlarining yaratilishiga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, xorijiy sayyohlar va ziyoratchilarning tashrifi mamlakatimizda valyuta aylanmasiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda, bu esa o'z navbatida aholi turmush darajasining o'sishiga, hududlarda infratuzilmalar rivojiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Ta'kidlash lozimki, O'zbekistonning Qashqadaryo hududidagi ziyoratgohlar masalasining tarixshunosligini tadqiq etishda, uni nafaqat mustaqillik davri, balki mustamlaka va sovet yillarida unga bo'lgan munosabatni ko'rsatuvchi adabiyotlarni ham alohida tahlil etish bugungi kunda dolzarb mavzulardan biri hisoblanadi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Qashqadaryo viloyati hokimligi iqtisodiyot va statistika bosh boshqarmasi. 2011.
2. Bo'riyev, A.Ochilov. Qashqadaryo vohasi etnomadaniy qadriyatlari, -Toshkent: "Yangi Nashr",2014.
3. Karimova T. O'zbek tilida toponimlarning o'rganilishi. -T.: "Fan", 1982.
4. Вяткин В.Л. Материалы к исторической географии Самаркандского вилаята // Справочная книжка Самаркандской области. – Самарканд, 1902.
5. Amir Temur jahon tarixida. Shaxrisabz-Amir Temur vatani. -T. 2001.
6. Tursunov A. Oqsaroy haqida rivoyatlar // Shahrissabzning jahon tarixida tutgan o'rni xalqaro ilmiy konferensiya materiallari. -T. : "Fan". 2002.
7. Choriyev A. Ochilov M. Qashqadaryo viloyati. -T. "O'zbekiston", 1974.

8. Nafasov. T. Qishlog'imiz nega shunday atalgan? . –T .: Fan, 1992.
9. Parmonov O. Berdiyev A. Kitob tumani. –T.: “Fan”, 1996.
10. Hamdamov Y. Xo'jaisparozga keling. “Hurriyat”, 2007.
11. Dala yozuvlari. Kitob tumani. Xo'jaisparoz qishlog'i. 2022, iyun.
12. Mankovskaya L.Yu. Qashqadryo vohasining arxitektura yodgorliklari. –T.: O'zbekiston”,1979.
13. G'ofurov G'., Shoymardonov I., To'xliyev J. Yakkabog' tumani.T.: 2005.
14. Uvatov U. O'zbekiston – Buyuk allomalar yurti / Imom Buxoriy xalqaro markazi. – T.: Movarounnahr. 2010.
15. Jo'rayeva S. O'zbekistonning janubiy hududlaridagi ziyoratgohlar tarixi va ularning mahalliy aholi hayotida tutgan o'rni. Toshkent. “O'zkitob savdo nashriyot matbaa ijodiy uyi” 2021.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 1 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).